

Inspraakbundel

Zienswijzen op ontwerpbesluit startvergunning Made I

Postbus 111
9200 AC DRACHTEN
www.mijnbouwvergunningen.nl

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
Kennisgeving.....	5

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE ZIENSWIJZEN:

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen	7
Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen	8
Zienswijze 0001 tot en met 0005	9

Woord vooraf

De Minister van Klimaat en Groene Groei heeft een ontwerpbesluit opgesteld voor een startvergunning om aardwarmte (geothermie) te mogen opsporen en winnen uit de diepe ondergrond. Van 3 december 2025 tot en met 13 januari 2026 lag het ontwerpbesluit ter inzage. Iedereen kon reageren op het ontwerpbesluit met een zienswijze.

Winningslocatie aardwarmteproject Made I

Het vergunningsgebied waar aardwarmte gewonnen mag worden uit de diepe ondergrond ligt in de provincie Noord-Brabant; in de gemeenten Drimmelen, Oosterhout en Geertruidenberg; in het verzorgingsgebied van het Waterschap Brabantse Delta.

Aardwarmteproject Made I

De aanvraag startvergunning Made I beschrijft de plannen van Geothermie Plukmade B.V. (hierna: GPM) om aardwarmte op te sporen en te winnen bij Made. Het aardwarmtesysteem bestaat uit een zogeheten doublet (een combinatie van een productieput, waarmee het warme water omhoog wordt gepompt, en een injectieput, waarmee het water weer naar beneden wordt gepompt).

Startvergunning Made I

In de aanvraag staat onder meer een beschrijving van de verwachte totale en jaarlijkse hoeveelheid water die gewonnen wordt, de temperatuur van het gewonnen en geïnjecteerde water, de maximale injectiedruk, de mogelijke bodembeweging als gevolg van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging.

De aanvraag is voorgelegd voor advies aan de betrokken decentrale overheden. Daarnaast zijn TNO, Staatstoezicht op de Mijnen, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Mijnraad om advies gevraagd. Alle uitgebrachte adviezen zijn meegenomen bij het opstellen van het ontwerpbesluit en zitten bij de betreffende documenten die ter inzage liggen.

Duurzame alternatieven

Op dit moment is een groot deel van Nederland nog afhankelijk van aardgas. Om dit af te bouwen is het nodig om over te stappen op duurzame alternatieven, zoals aardwarmte. Aardwarmte speelt een belangrijke rol in de verduurzaming van de warmtevoorziening en is daarmee een goede optie voor de overgang naar een CO₂-arme energievoorziening. Het aardwarmteproject Made I draagt bij aan het verminderen van de vraag naar aardgas en is daarom een belangrijke stap om minder afhankelijk te zijn van aardgas.

Waar kunt u de documenten inzien?

U kunt van woensdag 3 december 2025 tot en met dinsdag 13 januari 2026 het ontwerpbesluit, de aanvraag en alle adviezen terugvinden op www.mijnbouwvergunningen.nl/made.

Inloopbijeenkomst op maandag 15 december 2025

Om iedereen goed te kunnen informeren over het ontwerpbesluit en de aardwarmtewinning organiseerde het Ministerie van Klimaat en Groene Groei een inloopbijeenkomst voor geïnteresseerden. Deze vond plaats op 15 december 2025 (Kerkstraat 13 in Made) en was toegankelijk voor iedereen die langs wil komen.

Zienswijzen

Op het ontwerp-instemmingsbesluit zijn binnen de reactietermijn in totaal 5 zienswijzen binnengekomen. De zienswijzen zijn integraal opgenomen in deze inspraakbundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van www.mijnbouwvergunningen.nl/made.

Wat zijn de vervolgstappen?

Alle zienswijzen worden betrokken bij de definitieve startvergunning. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en op welke wijze de zienswijzen en reacties in de definitieve vergunning zijn verwerkt.

De publicatie van het definitieve besluit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant en in huis-aan-huisbladen. Daarnaast krijgen alle indieners van een geldige zienswijze een brief van het ministerie om hen op de hoogte te brengen van de publicatie van het definitieve besluit. Tegen die tijd kan er beroep worden ingediend tegen de startvergunning.

Wilt u meer weten?

Kijk op www.mijnbouwvergunningen.nl/made, www.allesoveraardwarmte.nl, www.geothermie.nl, en op www.nlog.nl voor informatie over aardwarmte in Nederland en over het aardwarmteproject bij Made.

Voor meer informatie over het aardwarmteproject bij Made, het ontwerpbesluit op de startvergunning, de procedure of het indienen van een zienswijze kunt u contact opnemen met het ministerie (mijnbouwvergunningen@minezk.nl onder vermelding van: "Startvergunning Made I")

Kennisgeving ontwerpbesluit startvergunning Made I, Ministerie van Klimaat en Groene Groei

De Minister van Klimaat en Groene Groei heeft een ontwerpbesluit opgesteld voor een startvergunning om aardwarmte (geothermie) te mogen opsporen en winnen uit de diepe ondergrond. Van 3 december 2025 tot en met 13 januari 2026 ligt het ontwerpbesluit ter inzage. Iedereen kan reageren op het ontwerpbesluit met een zienswijze. In deze kennisgeving staat hoe dat gaat.

Winningslocatie aardwarmteproject Made I

Het vergunningsgebied waar aardwarmte gewonnen mag worden uit de diepe ondergrond ligt in de provincie Noord-Brabant; in de gemeenten Drimmelen, Oosterhout en Geertruidenberg; in het verzorgingsgebied van het Waterschap Brabantse Delta.

Aardwarmteproject Made I

De aanvraag startvergunning Made I beschrijft de plannen van Geothermie Plukmade B.V. (hierna: GPM) om aardwarmte op te sporen en te winnen bij Made. Het aardwarmtesysteem bestaat uit een zogeheten doublet (een combinatie van een productieput, waarmee het warme water omhoog wordt gepompt, en een injectieput, waarmee het water weer naar beneden wordt gepompt).

Startvergunning Made I

In de aanvraag staat onder meer een beschrijving van de verwachte totale en jaarlijkse hoeveelheid water die gewonnen wordt, de temperatuur van het gewonnen en geïnjecteerde water, de maximale injectiedruk, de mogelijke bodembeweging als gevolg van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging.

De aanvraag is voorgelegd voor advies aan de betrokken decentrale overheden. Daarnaast zijn TNO, Staatstoezicht op de Mijnen, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Mijnraad om advies gevraagd. Alle uitgebrachte adviezen zijn meegenomen bij het opstellen van het ontwerpbesluit en zitten bij de betreffende documenten die ter inzage liggen.

Duurzame alternatieven

Op dit moment is een groot deel van Nederland nog afhankelijk van aardgas. Om dit af te bouwen is het nodig om over te stappen op duurzame alternatieven, zoals aardwarmte. Aardwarmte speelt een belangrijke rol in de verduurzaming van de warmtevoorziening en is daarmee een goede optie voor de overgang naar een CO₂-arme energievoorziening. Het aardwarmteproject Made I draagt bij aan het verminderen van de vraag naar aardgas en is daarom een belangrijke stap om minder afhankelijk te zijn van aardgas.

Waar kunt u de documenten inzien?

U kunt van woensdag 3 december 2025 tot en met dinsdag 13 januari 2026 het ontwerpbesluit, de aanvraag en alle adviezen terugvinden op www.mijnbouwvergunningen.nl/made. Indien u een papieren versie van het dossier wilt lezen, kunt u contact opnemen met medewerkers van het ministerie. Contactgegevens staan onder aan deze kennisgeving.

Inloopbijeenkomst op maandag 15 december 2025

Om iedereen goed te kunnen informeren over het ontwerpbesluit en de aardwarmtewinning organiseert het Ministerie van Klimaat en Groene Groei een inloopbijeenkomst voor geïnteresseerden. U bent van harte welkom op de inloopbijeenkomst. Deze vindt plaats op 15 december 2025 (Kerkstraat 13 in Made) en is toegankelijk voor iedereen die langs wil komen.

Een zienswijze indienen

Vindt u dat er onjuistheden in het ontwerpbesluit staan of dat uw belangen onvoldoende zijn meegewogen? Dan kunt u van woensdag 3 december 2025 tot en met dinsdag 13 januari 2026 een zienswijze indienen op het ontwerpbesluit. U kunt hierbij denken aan:

- Staan er naar uw mening onjuistheden in het ontwerpbesluit?
- Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?
- Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?

Geef in uw zienswijze duidelijk aan op welke onderdelen van het ontwerpbesluit u reageert en onderbouw uw zienswijze met argumenten. U kunt uw zienswijze schriftelijk indienen door een brief te sturen naar:

*Minister van Klimaat en Groene Groei
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG*

Uw brief kan alleen als zienswijze in behandeling worden genomen als u ondertekent met uw naam en adres. Dit geldt ook voor eventuele medeondertekenaars. Zienswijzen per e-mail worden in deze procedure niet geaccepteerd.

Wat zijn de vervolgstappen?

Alle zienswijzen worden betrokken bij de definitieve startvergunning. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en op welke wijze de zienswijzen en reacties in de definitieve vergunning zijn verwerkt.

De publicatie van het definitieve besluit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant en in huis-aan-huisbladen. Daarnaast krijgen alle indieners van een geldige zienswijze een brief van het ministerie om hen op de hoogte te brengen van de publicatie van het definitieve besluit. Tegen die tijd kan er beroep worden ingediend tegen de startvergunning.

Wilt u meer weten?

Kijk op www.mijnbouwvergunningen.nl/made, www.allesoveraardwarmte.nl, www.geothermie.nl, en op www.nlog.nl voor informatie over aardwarmte in Nederland en over het aardwarmteproject bij Made.

Voor meer informatie over het aardwarmteproject bij Made, het ontwerpbesluit op de startvergunning, de procedure of het indienen van een zienswijze kunt u contact opnemen met het ministerie (mijnbouwvergunningen@minezk.nl onder vermelding van: "Startvergunning Made I")

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de zienswijze opzoeken. Door te klikken op uw zienswijzenummer wordt u automatisch doorverwezen naar de zienswijze. De zienswijzen zijn opgenomen vanaf pagina 9.

Zienswijzen op ontwerpbesluit startvergunning Made I

Registratienummer	Zienswijzenummer
0001	0001
0002	0002
0003	0003
0004	0004
0005	0005

Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen

Zienswijzen op ontwerpbesluit startvergunning Made I

Zienswijzenummer	Organisatie
0003	Gemeente Drimmelen, College van Burgemeester en Wethouders, MADE
0004	Gemeente Oosterhout, College van Burgemeester en Wethouders, OOSTERHOUT
0001	Geothermie Plukmade B.V.
0005	Provincie Noord-Brabant, Gedeputeerde Staten, S-HERTOGENBOSCH

Zienswijze 0001 tot en met 0005

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond
T.a.v. Dhr. [REDACTED]

Betreft: zienswijze ontwerpbesluit startvergunning aardwarmte Made I

Schiphol, 22 december 2025

Geachte heer [REDACTED]

Op 1 december 2025 heeft het ministerie van Klimaat en Groene Groei het ontwerpbesluit voor de startvergunning Made I met kenmerk DGRGG-DTDO/V-79191 afgegeven. Geothermie Plukmade B.V. dient onderhavige zienswijze in op het afgegeven ontwerpbesluit.

- Artikel 1. GPM constateert dat KGG de startvergunning alleen vergund voor de winning, terwijl de aanvraag ook is gedaan voor opsporing. Aanvrager verzoekt KGG om *opsporing* toe te voegen aan artikel 1.
- Artikel 2. De vergunde coördinaten in tabel 4 (idem dito voor tabel 1 op p.5) komen uit het TNO pre-advies dat op 11 december 2024 met aanvrager is gedeeld. Op 12 december heeft aanvrager echter nieuwe coördinaten ingediend in een geactualiseerde versie van de aanvraag, als reactie op het pre-advies. GPM constateert dat de momenteel vergunde coördinaten onjuist zijn en verzoekt KGG de coördinaten aan te passen zodat deze overeenkomen met de laatst aangevraagde.
- Artikel 3.2. GPM constateert dat de term *injectieverschildruk* in relatie tot de 0,135 bar/m gradiënt onjuist is. Aangevraagd is een injectieverschildruk van 58,5 bar op top reservoirniveau. Met de vergunde injectieverschildruk gradiënt is op top reservoirniveau 234 bar overdruk vergund. GPM verzoekt KGG de terminologie aan te passen van *injectieverschildruk* naar *injectiedruk*.
- Artikel 7.1, eerste lid. GPM constateert dat KGG alleen de continue toepassing van hulpstoffen heeft vergund. GPM acht dit logisch, aangezien deze toepassing integraal onderdeel uitmaakt van de winning, en incidentele toepassing niet. Dit wordt echter niet toegelicht in de overwegingen van het besluit. GPM verzoekt KGG om de weigering van het vergunnen van incidentele hulpstoffen deugdelijk te motiveren.
Daarnaast constateert GPM dat in tabel 2 ook incidentele hulpstoffen worden genoemd. Het is niet duidelijk waarom deze stoffen in de tabel zijn opgenomen als in de tekst van het artikel alleen continue hulpstoffen worden vergund. Daarom verzoekt GPM om de tabel 2 in artikel 7.1 aan te passen zodat deze alleen continue hulpstoffen bevat.
Voorts constateert GPM dat de tabel in artikel 7.1 moeilijk leesbaar is. GPM verzoekt de tabel leesbaar te maken.
- GPM constateert dat de overwegingen van het besluit verschillende foutmeldingen bevatten m.b.t. kruisverwijzingen waardoor de motivatie niet

eenvoudig te achterhalen is. GPM verzoekt KGG om de verwijzingen te corrigeren.

- GPM constateert dat de informatie in hoofdstuk 1 van de overwegingen niet in overeenstemming is met de laatste versie van de aanvraag. De door KGG genoemde injectietemperatuur en injectieverschildruk zijn later door GPM aangepast, waardoor de door KGG genoemde gegevens achterhaald zijn. GPM verzoekt KGG dit hoofdstuk in overeenstemming te brengen met hetgeen laatstelijk is aangevraagd.

Wij vertrouwen er op u middels deze brief voldoende te hebben geïnformeerd en zien uw reactie op voorliggend verzoek met belangstelling tegemoet.

Voor nadere vragen kunt u contact opnemen met de heer [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

namens Geothermie Plukmade B.V.

[REDACTED]

[REDACTED]

Minister van Klimaat en Groene Groei
 Directie Wetgeving en Juridische Zaken
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag

Betreft: aardwarmtewinning Made

Made, 5 januari 2026

Geachte Minister,

Middels dit schrijven wil ik mijn zienswijze kenbaar maken inzake het ontwerpbesluit aardwarmteproject Made I.

Dit project omvat de plannen van Geothermie Plukmade B.V. (GPM) om aardwarmte te winnen ten behoeve van het glastuinbouwgebied in de Plukmadese polder begrensd door het Wilhelminakanaal aan de oostzijde, de A59 aan de zuidkant, de weg van Made naar Drimmelen (Brieltjensweg en Tuinbouwweg) grenzend aan de westzijde en de route van Made naar Geertruidenberg (N 623) aan de noordzijde.

Dit omvangrijk tuinbouwgebied is ontstaan door de aanwezigheid van de Amercentrale in Geertruidenberg. Vanwege de restwarmte die dit bedrijf graag kwijt wilde en de behoefte aan energie in de vorm van warmte die glastuinbouw nodig heeft om te produceren ontstond in de loop der jaren een omvangrijk glastuinbouwgebied van meer dan 130 ha.

De Amercentrale heeft te kennen gegeven niet langer dit gebied van (goedkope) energie te kunnen voorzien. Daardoor is nu gekozen voor de aanleg van een aardwarmtenet die de energievraag moet vervangen. Deze aanvraag is enkel bedoeld voor het tuinbouwgebied Plukmade.

Voorafgaande aan het ontwerpbesluit zijn onderzoeken uitgevoerd en instanties om advies gevraagd. Deze zijn beschreven in het document ontwerpbesluit startvergunning Made I van 1-12-2025 met kenmerk: DGRGG-DTDO / V- 79191.

In dit document worden verschillende organisaties genoemd die hun licht hebben laten schijnen op de mogelijkheden en beperkingen van de winning van aardwarmte.

Uitgangspunt is het vinden en toepassen van een duurzame oplossing t.a.v. de winning van energie ter vervanging van aardgas en andere fossiele brandstoffen die vervuilend, op termijn uitputtend en niet langer houdbaar zijn.

Aardwarmte zou een betrouwbare en duurzame vervanging zijn van energie die tientallen jaren mee zou kunnen gaan, direct in de omgeving gebruikt kan worden, geen vervoer vereist en de CO₂ uitstoot maximaal beperkt.

In de inloopbijeenkomst op 15 december 2025 werd in Fletcher Hotel De Korenbeurs door organisaties betrokken bij dit project, tekst en uitleg gegeven aan geïnteresseerde inwoners. Na het aanhoren van de uitleg, het inlezen van de bij dit project opgestelde documenten is de vraag gerechtvaardigd of de verwachtingen die worden gesteld aan de winning van aardwarmte wel juist en/of volledig zijn.

Ofschoon het ontwerpbesluit een periode beslaat van 2 jaar met een uitloop van maximaal een 3^e jaar is het uiteindelijke doel het doen van een investering voor een periode van 30 jaar. De gegevens afkomstig uit het ontwerpbesluit startvergunning Made I laten zien dat er per uur 450.000 liter water (debiet) wordt opgepompt, gedurende 8591 uur per jaar gedurende 30 jaar. Het gaat dus in totaal om honderdvijftien miljard negenhonderdachtenzeventig miljoen vijfhonderdduizend (115.978.500.000) liter water, dit alles alleen t.b.v. het

glastuinbouwgebied in de Plukmadese polder. Via een productieput wordt het warme water opgepompt, via een injectieput wordt het afgekoelde water teruggepompt. Verondersteld mag worden dat deze 'plas' niet alleen onder het tuinbouwgebied maar ook tot ver daarbuiten zal worden aangesproken.

De adviseurs die de startvergunning hebben beoordeeld hebben onder andere gekeken naar de gevolgen voor de bodemgesteldheid in het tuinbouwgebied en de directe omgeving.

In het ontwerpbesluit is een risicoanalyse opgenomen waarin mogelijke gevaren van deze vorm van 'energiewinning' worden benoemd. Genoemd worden bodemtrillingen, scheuren in de bodem, verzakkingen en bevingen.

Bij alle adviseurs, met uitzondering van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), staan de signalen op groen. De verzakkingen, bodemscheuren zowel als de trillingen-bevingen zouden te overzien en te verwaarlozen zijn binnen het tuinbouwgebied en de directe omgeving gedurende de exploitatieperiode van 30 jaar.

De vraag is of al deze gegevens en modellen, waarvan een enkele van toepassing is op Noord-Nederland, terwijl de bodemgesteldheid in dit deel van ons land volstrekt anders is, correct zijn.

Er zijn redenen om te veronderstellen dat de praktijk weerbarstiger is dan de theorie.

Ik wil hiervan twee voorbeelden geven.

In 1963 werd in ons land begonnen met de grootschalige exploitatie van aardgas.

Voorafgaande aan het delvingsproces werden door verschillende overheidsinstanties onderzoeken verricht over mogelijke schade die ontginning van het gebied met zich zou meebrengen.

De NAM kreeg uiteindelijk groen licht en de eerste 20 jaren leverde dit geen problemen op.

We weten nu wat de gevolgen zijn voor de Groningers. Nog iedere dag zijn er honderden mensen die psychische problemen ondervinden als gevolg van de gaswinning. Veel woningen zijn nog steeds niet aardbevingsbestendig gemaakt.

Eind jaren 90 van de vorige eeuw werden plannen ontvouwd en voorbereidende werkzaamheden getroffen voor de aanleg van de HSL-Zuid: de aanleg van een hogesnelheidslijn tussen Amsterdam via Rotterdam naar Antwerpen. Ook voor dit project werden uiteraard grondwerkzaamheden gepland om na te gaan of treinen met een snelheid van 300 km per uur probleemloos over het spoor konden rijden. Uit recent onderzoek is komen vast te staan dat op verschillende plaatsen aanzienlijke verzakkingen hebben plaatsgevonden. (Bron: de Volkskrant d.d. 23 december 2025) Deze zullen, naast de viaducten en bruggen, gerepareerd moeten worden wil men deze spoorlijn in de toekomst kunnen blijven gebruiken. Ook deze grondverzakkingen waren bij de aanleg van dit project niet voorzien.

Ik ben de mening toegedaan dat de risico's voor de directe omgeving, ondanks de berekeningen van TNO wel erg positief uitvallen voor het aardwarmteproject.

Bovengenoemde voorbeelden tonen aan dat in de praktijk de berekeningen tegenvallen, dat er te weinig onderzoek is gedaan en dat tijdens de eerste jaren van exploitatie alles volgens plan verloopt maar daarna de problemen beginnen. De hoeveelheid water dat tussen het gesteente op ongeveer 1900 meter diepte uit de grond moet wordt gepompt en na afkoeling weer wordt teruggepompt is gigantisch.

De reden voor de keuze van aardwarmtewinning in de Plukmadese polder is dat dit een duurzame en betrouwbare vorm van energiewinning betreft. Kan men hiervan wel spreken als grondverzakkingen, bodemtrillingen, scheuren in de grond en aardbevingen volstrekt niet uit te sluiten zijn. Is dit niet de wereld op zijn kop zetten?

Wie is verantwoordelijk als het mis gaat? Bij wie kan ik als burger aankloppen?

Is de financiële draagkracht van GPM zodanig dat zij de kosten bij calamiteiten kan dragen?

Is de overheid die de vergunning verleent niet even verantwoordelijk?

Daarom mijn vragen:

- Is de minister op de hoogte van de risico's en gevaren van de aardwarmtewinning in het gebied Plukmade?
- In het ontwerpbesluit startvergunning Made I wordt gesteld dat de vergunninghouder aardwarmte aansprakelijk is voor eventuele schade die ontstaat door uitstroming van delfstoffen als gevolg van het niet beheersen van de ondergrondse natuurkrachten of door beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk.

De door GPM aangeleverde documenten over haar financiële mogelijkheden zijn vanwege de vertrouwelijkheid in het besluit niet inhoudelijk beschreven en getoetst. Zowel SodM als de Mijnraad plaatsen hier kanttekeningen bij. De Mijnraad is zelfs 'van oordeel dat alle aandeelhouders verantwoordelijkheid zouden moeten dragen, mogelijk door deze mede-vergunninghouder te laten worden, zodat een betere afdekking van de financiële risico's is gegarandeerd.'

De minister heeft kennis genomen van deze adviezen en desondanks besloten dat de niet in het document genoemd financiële constructie geen aanleiding is tot wijziging of afwijzing van de aanvraag.

Is de minister bereid om bij de vergunningverlening van de aardwarmtewinning de toezegging te doen dat indien de vergunninghouder niet in staat is deze kosten te dragen, hij namens de overheid de gedupeerden - bewoners van het omliggende glastuinbouwgebied – ruimhartig financieel zal compenseren bij geleden schade aan woningen en andere panden?

- Is de minister bereid om jarenlange juridische, ambtelijke en bureaucratische procedures te voorkomen indien gedupeerden benadeeld worden door de aardwarmtewinning, maar adequaat de gedupeerden bij te staan?

De vraag is relevant of aardwarmte voor dit gebied wel een goede keuze is. Er zijn meer en betere mogelijkheden om de glastuinbouw te voorzien van de noodzakelijke behoefte aan warmte. Het opzetten van een warmtenetwerk geeft in de praktijk heel veel energieverlies. (Bron: adviesbureau DWTM: 'de Maten duurzaam verwarmd')

Het is niet aan mij om alle milieuvriendelijke en duurzame oplossingen aan te dragen en uit te werken. Het enige wat wellicht wel nodig is, is de aanwezigheid van ruimte om de alternatieven in praktijk te brengen.

Het is buitengewoon wrang te moeten vaststellen dat een ingreep die zo veel gevolgen heeft voor de ondergrond van de Plukmadese polder, gaat plaatsvinden voor een bedrijfstak die geen meerwaarde heeft voor de bevolking, daarbij gesteund door de overheid. Behalve de glastuinbouw eigenaren verdienen alleen de legale en illegale uitzendbureaus die de werknemers rekruteren uit voornamelijk Oost-Europese landen, enkele toeleveranciers, de goedkoopste plaatselijke supermarkt en de Poolse winkel gelegen in het centrum van de dorpskern Made aan deze bedrijfstak. En uiteraard de gemeente Drimmelen in de vorm van belastingen. Indien de gemeente op deze locatie woningen had gebouwd, zouden de revenuen net zo hoog zo niet hoger zijn geweest.

De werknemers, werkzaam in de glastuinbouw, zijn vrijwel allemaal afkomstig uit Oost-Europa. 'Nederlanders' zijn niet bereid om dit werk te doen, begrijpelijk want het is saai, eentonig en vaak repetitief, er moet hard en lang worden gewerkt ook in de weekends en op feestdagen en de verdiensten zijn laag. De enige 'autochtonen' die in deze sector werkzaam zijn, werken in de ondersteunende dienstverlening. (kantoor)

Als u of ik dit productiewerk een aantal jaren zouden moeten verrichten, zouden we volstrekt zijn afgestompt.

Dagelijks fietsen tientallen werknemers op gammele fietsen langs mijn woning, op weg naar hun slaap- of werkplek. Noch in sociaal, noch in cultureel als sportief oogpunt dragen zij bij aan het welzijn van de gemeenschap. Ik begrijp deze mensen goed. In hun land zijn de verdiensten nog lager, dus komen ze naar hier.

Een bedrijfssector die niet in staat is om zijn werknemers te rekruteren uit de eigen regio heeft geen bestaansrecht. Met regio wordt niet bedoeld de dorpskern Made of de gemeente Drimmelen, maar bijvoorbeeld de Baronie van Breda.

Ook de opbrengsten van de glastuinbouw, de planten, bloemen, groenten en fruit gaan voor het overgrote deel naar het buitenland.

Door toestemming te verlenen voor een startvergunning aan GPM voor de winning van aardwarmte wordt wederom een stap gezet om 'energieslurpers' en andere grote bedrijven te laten groeien, in een land dat worstelt met ruimteproblemen.

Zoals u bekend wordt ten westen van de gemeente Drimmelen een gigantisch industriegebied opgetuigd, dat zelfs op afzienbare termijn ten koste gaat van een dorp van meer dan 1100 personen.

Ten oosten van de gemeente wordt tussen de Amertak en de Amercentrale een groot industrieel energiecomplex gebouwd om de energie die op de Noordzee wordt gewonnen te transporteren naar bedrijven, woningen in Zuid-Nederland. Dit complex dat nu wordt gebouwd is feitelijk al te klein. Door de komst van onder andere datacentra zal tussen nu en vier jaar de elektriciteitsbehoefte van deze centra 16 % bedragen van de totale energievoorziening. (Bron: CBS) Nu al gebruiken deze bedrijven evenveel stroom als twee miljoen huishoudens! (Bron: De Volkskrant 15-12-2025)

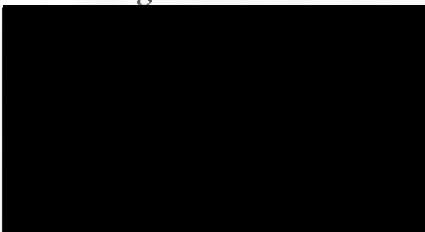
Daarnaast moet in deze regio ook nog een kernenergiecentrale worden gebouwd. Ik laat u raden waar deze zal komen.

Voor wie doen we dit eigenlijk? Voor u? Voor mij? Voor Nederland? Voor Noord-Brabant? Voor de inwoners van de gemeente Drimmelen?

De makkelijkste weg om tot besluitvorming van de startvergunning te komen, is de adviezen van GPM te honoreren. Het afwijzen van de voorgestelde investering en het zoeken naar meer wenselijke, minder schadelijke alternatieven waarbij de bodem intact wordt gelaten en de milieuschade minimaal is, vragen om durf, lef, moed.

Ik wens u daarbij veel wijsheid toe. Doe het voor uw en mijn kinderen en kleinkinderen.

Hoogachtend

i.a.a. het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Drimmelen.

AANGETEKEND

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Directie Wetgeving en Juridische zaken
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Datum 08/01/2026

Uw brief van

Verzenddatum: 09/01/2026

Betreft Zienswijze Startvergunning aardwarmte Made (V-79191)

Ons kenmerk 2026000401/

Beh. door

Geachte mevrouw Hermans,

Op 3 december 2025 ontvingen wij een afschrift van het ontwerpbesluit Startvergunning Plukmade (V-79191). Het besluit ligt van 3 december 2025 tot en met 13 januari 2026 ter inzage.

Wij hebben de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) gevraagd ons te adviseren over het ontwerpbesluit en tevens is overleg gepleegd met de Provincie Noord-Brabant. Op basis hiervan willen wij de volgende zienswijzen indienen.

1. Boren langs een breuklijn

De locatie is gelegen in de nabijheid van een breuklijn. Voorkomen moet worden dat de doubletten aan weerszijde van de breuklijn worden aangebracht en/of door de breuklijn worden geboord (pagina 11). Wij vinden dat dit onderdeel onvoldoende wordt geborgd in de vergunning. Wij verzoeken om hier duidelijker op in te gaan in de overwegingen en aan te geven op welke wijze dit onderdeel geborgd gaat worden.

GEMEENTEHUIS

Tel: 140162

Park 1, Made

Fax: (0162) 68 66 23

Postbus 19, 4920 AA Made

www.drimmelen.nl

reknr. NL92BNGH0285074520

**Gemeentezaken? Afspraak maken! Bel
140162 of ga naar [drimmelen.nl](mailto:gemeente@drimmelen.nl)**

gemeente@drimmelen.nl

2. Gebruik hulpstoffen.

In de ontwerp Startvergunning is alleen algemene informatie opgenomen over de hulpstoffen die worden gebruikt. Op pagina 20 wordt een opsomming gegeven van het gebruik van hulpstoffen. Echter, het is niet duidelijk welke stoffen worden aangevraagd. Uit de voorschriften blijkt dat alleen de continue hulpstoffen worden vergund (deze zijn voor de aangevraagde fase ook alleen maar nodig). Naar aanleiding van de opgenomen tabel en voorschriften verzoeken wij de volgende zaken aan te vullen dan wel te wijzigen:

- De informatie uit deze aanvraag komt niet overeen met de informatie uit de MBA start vergunning. Wij verzoeken beide op elkaar af te stemmen en eventueel, waar nodig, de MBA vergunning hierop aan te passen.
- Laat initiatiefnemer concreter aangeven welke stoffen worden aangevraagd (denk hierbij aan de chemische formule volgens het chemiekaartenboek of veiligheidsinformatiebladen en het CAS nummer) en vermijd woorden als 'zoals' en 'TBD' in de aanvraag.
- Mocht het (nog) niet mogelijk zijn om concreter de benodigde stoffen te benoemen, verzoeken wij om de meldingsplicht te vervangen door een instemmingsplicht van het bevoegd gezag. Deze wijziging zorgt ervoor dat vergunninghouder pas kan starten met het toepassen van de stoffen nadat het bevoegd gezag heeft ingestemd met de stof en de verbruikte hoeveelheid en concentratie.
- Benoem ook maximaal te gebruiken hoeveelheden in liter of kuub, naast de concentraties in ppm.
- In de tabel wordt gesproken over het incidenteel gebruik (echter wel 15,5 IBC per jaar) van biocide. In de vergunning voor de MBA wordt deze stof niet benoemd/aangevraagd (zie pagina 23 van de MBA vergunning). Wij willen KGG erop wijzen dat het genoemde biocide Glutaaraldehyde op de Nederlandse lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) staat. Uit informatie van de aanvrager kunnen we opmaken dat deze stof pas in een later stadium zal worden toegepast. Wij verzoeken om het gebruik van deze stof nog niet te vergunnen. Indien deze in het vervolgtraject wordt aangevraagd verzoeken wij om aan te sluiten bij paragraaf 5.4.3 van het Bal (voorschriften ter minimalisatie en zoveel mogelijk vermijden van ZZS stoffen).
- In het overzicht wordt ook over de stof HCR gesproken. Wat is HCR (potentieel gebruikt zuur)? Deze stof is ons niet bekend. Vandaar ook dat het van belang is dat van stoffen bijvoorbeeld het CAS-nummer wordt vermeld om onduidelijkheid te voorkomen.

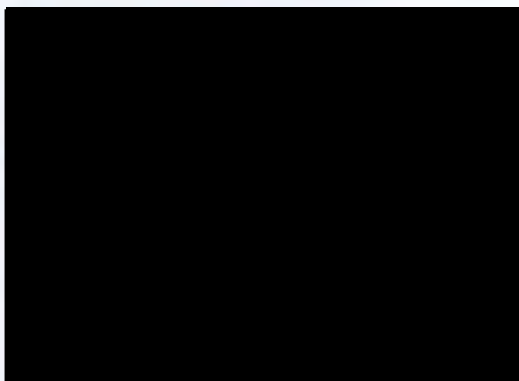
3. Gas uit formatiewater.

In de overwegingen wordt informatie gegeven over de te verwachten hoeveelheid gas in het formatiewater. Tevens wordt aangegeven dat het gas wordt ontgast en in een ketel wordt omgezet in warmte. Wij willen KGG erop wijzen dat tot op heden nog geen ketel is vergund. Via de aanvrager hebben wij begrepen dat het nog niet helemaal duidelijk is op welke wijze het gas verwerkt gaat worden (zelf verbranden, extern verbranden of terug pompen met het formatie water). Wij verzoeken daarom om dit deel uit deze vergunning te halen dan wel duidelijk te vermelden dat aanvrager hier bij een vervolgprocedure nog aanvullende informatie over moet geven.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met [REDACTED]
[REDACTED], bereikbaar op ma-di en do via [REDACTED] of telefonisch [REDACTED]
[REDACTED]

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Directie Wetgeving en Juridische zaken
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Zaaknummer	In behandeling bij
13 januari 2026			Buiten Beleid tel. 14 0162

Onderwerp

Zienswijze Startvergunning aardwarmte Made (V-79191)

Geachte mw. Hermans,

Op 3 december 2025 ontvingen wij een afschrift van het ontwerpbesluit Startvergunning Plukmade (V-79191). Het besluit ligt van 3 december 2025 tot en met 13 januari 2026 ter inzage.

Wij hebben de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) gevraagd ons te adviseren over het ontwerpbesluit en tevens is overleg gepleegd met de gemeente Drimmelen. Op basis hiervan willen wij de volgende zienswijzen indienen.

Zienswijze:**1. Boren langs een breuklijn**

De locatie is gelegen in de nabijheid van een breuklijn. Voorkomen moet worden dat de doubletten aan weerszijde van de breuklijn worden aangebracht en/of door de breuklijn worden geboord (pagina 11). Wij vinden dat dit onderdeel onvoldoende wordt geborgd in de vergunning. Wij verzoeken om hier duidelijker op in te gaan in de overwegingen en aan te geven op welke wijze dit onderdeel geborgd gaat worden.

2. Gebruik hulpstoffen.

In de ontwerp Startvergunning is alleen algemene informatie opgenomen over de hulpstoffen die worden gebruikt. Op pagina 20 wordt een opsomming gegeven van het gebruik van hulpstoffen. Echter, het is niet duidelijk welke stoffen worden aangevraagd. Uit de voorschriften blijkt dat alleen de continue hulpstoffen worden vergund (deze zijn voor de aangevraagde fase ook alleen maar nodig). Naar aanleiding van de opgenomen tabel en voorschriften verzoeken wij de volgende zaken aan te vullen dan wel te wijzigen:

- De informatie uit deze aanvraag komt niet overeen met de informatie uit de MBA start vergunning. Wij verzoeken beide op elkaar af te stemmen en eventueel, waar nodig, de MBA vergunning hierop aan te passen.
- Laat initiatiefnemer concreter aangeven welke stoffen worden aangevraagd (denk hierbij aan de chemische formule volgens het chemiekaartenboek of veiligheidsinformatiebladen en het CAS nummer) en vermijd woorden als 'zoals' en 'TBD' in de aanvraag.

- Mocht het (nog) niet mogelijk zijn om concreter de benodigde stoffen te benoemen, verzoeken wij om de meldingsplicht te vervangen door een instemmingsplicht van het bevoegd gezag. Deze wijziging zorgt ervoor dat vergunninghouder pas kan starten met het toepassen van de stoffen nadat het bevoegd gezag heeft ingestemd met de stof en de verbruikte hoeveelheid en concentratie.
- Benoem ook maximaal te gebruiken hoeveelheden in liter of kuub, naast de concentraties in ppm.
- In de tabel wordt gesproken over het incidenteel gebruik (echter wel 15,5 IBC per jaar) van biocide. In de vergunning voor de MBA wordt deze stof niet benoemd/aangevraagd (zie pagina 23 van de MBA vergunning). Wij willen KGG erop wijzen dat het genoemde biocide Glutaaraldehyde op de Nederlandse lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) staat. Uit informatie van de aanvrager kunnen we opmaken dat deze stof pas in een later stadium zal worden toegepast. Wij verzoeken om het gebruik van deze stof nog niet te vergunnen. Indien deze in het vervolgtraject wordt aangevraagd, verzoeken wij om aan te sluiten bij paragraaf 5.4.3 van het Bal (voorschriften ter minimalisatie en zoveel mogelijk vermijden van ZZS stoffen).
- In het overzicht wordt ook over de stof HCR gesproken. Wat is HCR (potentieel gebruikt zuur)? Deze stof is ons niet bekend. Vandaar ook dat het van belang is dat van stoffen bijvoorbeeld het CAS-nummer wordt vermeld om onduidelijkheid te voorkomen.

3. Gas uit formatiewater.

In de overwegingen wordt informatie gegeven over de te verwachten hoeveelheid gas in het formatiewater. Tevens wordt aangegeven dat het water wordt ontgast en in een ketel wordt omgezet in warmte. Wij willen KGG erop wijzen dat tot op heden nog geen ketel is vergund. Via de aanvrager hebben wij begrepen dat het nog niet helemaal duidelijk is op welke wijze het gas verwerkt gaat worden (zelf verbranden, extern verbranden of terug pompen met het formatie water). Wij verzoeken daarom om dit deel uit deze vergunning te halen dan wel duidelijk te vermelden dat aanvrager hier bij een vervolgprocedure nog aanvullende informatie over moet geven.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer [REDACTED]
[REDACTED], bereikbaar via [REDACTED] of telefonisch [REDACTED]

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Oosterhout,

[REDACTED], burgemeester

[REDACTED], secretaris

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

AANGETEKEND
Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

VERZONDEN
13 JAN 2026

Onderwerp
Zienswijze ontwerpbesluit Startvergunning geothermie Plukmade (V-79191)

Datum
13 januari 2026
Ons kenmerk
C2366961/6247402
Uw kenmerk
V-79191
Contactpersoon
[REDACTED]
Telefoon
[REDACTED]
Email
[REDACTED]
Bijlage(n)
*

Geachte mevrouw Hermans,

Op 3 december 2025 ontvingen wij een afschrift van het Ontwerpbesluit Startvergunning Plukmade (V-79191). Het besluit ligt van 3 december 2025 tot en met 13 januari 2026 ter inzage.

De provincie Noord-Brabant heeft op 21 februari 2025 een advies uitgebracht aan uw ministerie over de aanvraag Startvergunning Plukmade. Wij constateren dat een deel van ons advies, namelijk over de toepassing van mijnbouw-hulpstoffen, niet verwerkt is in het ontwerpbesluit. Hiermee voldoet het ontwerpbesluit volgens ons niet aan Artikel 1.3b.2 lid 2i van de Mijnbouwregeling. Daarom dienen we een zienswijze in op artikel 7 van het ontwerpbesluit, dat gaat over de toepassing van mijnbouwhulpstoffen.

Zienswijze

Conform de Mijnbouwregeling (Art 1.3b.2 lid 2i) dienen van de toe te passen hulpstoffen die worden gebruikt bij de opsporing en winning van aardwarmte, de kenmerkende gegevens, maximale hoeveelheden en concentraties te worden opgenomen in de aanvraag. Wij hebben daarom geadviseerd alleen specifieke mijnbouwhulpstoffen toe te staan en daarbij de maximale concentraties en hoeveelheden te vermelden. In de aanvraag is echter alleen algemene informatie over de toe te passen hulpstoffen opgenomen, ontbreken de kenmerkende gegevens en zijn de maximale hoeveelheden en concentraties niet of slechts deels opgenomen.

In de toelichting op het besluit staat vermeld dat een voorschrift wordt opgenomen met de maximale volumes voor de hulpstoffen en tevens een voorschrift om de toevoeging van hulpstoffen zoveel mogelijk te beperken en dat andere toevoegingen niet zijn toegestaan. Omdat productnamen van mijnbouwhulpstoffen in de toekomst kunnen wijzigen heeft het ministerie ervoor

gekozen in het besluit algemene termen te noemen en geen specifieke productnamen.

Datum

13 januari 2026

Ons kenmerk

C2366961/6247402

Hieronder is artikel 7 uit het ontwerpbesluit overgenomen:

Artikel 7 - Mijnbouwhulpstoffen

1. De maximale hoeveelheid toegestane mijnbouwhulpstoffen voor continue toepassing zijn opgenomen in Tabel 2.
2. Een continue toepassing van hulpstoffen, anders dan de in Tabel 2 genoemde, is niet toegestaan.

Soort hulpstof	Frequentie gebruik	Maximaal gebruikte hoeveelheid
Corrosie inhibitor	continue	16 ppm
Scaling Inhibitor	continue	16 ppm
Biocide (zoals Gluteraldehyde of THPS)	Incidenteel (indien bewezen probleem: maandelijks 24 h behandeling)	15,5 IBC per jaar, op basis van 12 behandelingen van 24 uur
Zuur (zoals HCl, HF, HCr)	incidenteel	TBD
Mutual Solvent (zoals Butylglycol)	Incidenteel	TBD

Tabel 2

Hieronder lichten we toe waarom dit artikel 7 niet voldoet aan de Mijnbouwregeling of afwijkt van de toelichting bij het besluit:

1. De beschrijving van de toegestane mijnbouwhulpstoffen in de tabel van artikel 7 is zo algemeen dat feitelijk alle corrosie inhibitors, scaling inhibitors, biociden, zuren en mutual solvents zijn toegestaan. Hiermee ontbreken de kenmerkende gegevens van de toegestane mijnbouwhulpstoffen.
2. Voor de corrosie en scaling inhibitors is een continue toepassing met een concentratie van 16 ppm (deeltjes per miljoen) toegestaan maar is niet vermeld welke stoffen zijn toegestaan en welk volume per dag hiervan maximaal mag worden toegepast.
3. Bij de biociden is een maximaal volume per jaar vermeld, maar is onduidelijk wat de maximaal toegestane concentratie biocide is in dit volume. Daarnaast is Glutaraaldehyde een Zeer Zorgwekkende Stof, dus een stof waarvoor je de toepassing zo veel mogelijk wil voorkomen en anders beperken.
4. Voor de zuren en mutual solvents ontbreekt zowel een maximaal volume als de maximale concentratie per toepassing. Ten slotte is niet duidelijk welke stof het zuur HCr betreft. Hiervoor dient de stofnaam te worden vermeld of dit zuur dient niet specifiek te worden opgenomen.
5. Er ontbreekt een voorschrift om de toevoeging van hulpstoffen zoveel mogelijk te beperken.

Het beperken van de risico's voor natuur en milieu dient betrokken te worden bij de keuze van de toegestane hulpstoffen. Hierbij gaat de voorkeur uit naar stoffen die niet of weinig schadelijk zijn of in grondwater afbreekbaar zijn. De keuze voor een ZZS, zoals Glutaraaldehyde, zou zorgvuldig afgewogen moeten worden en niet op voorhand worden toegestaan.

Wij hebben hieronder een voorstel opgenomen om artikel 7 aan te passen.

Artikel 7 – Mijnbouwhulpstoffen

1. De maximale hoeveelheid toegestane mijnbouwhulpstoffen voor continue en incidentele toepassing zijn opgenomen in Tabel 2.
2. Toepassing is alleen toegestaan na voorafgaande melding bij SodM.
3. Toepassing van hulpstoffen, anders dan de in Tabel 2 genoemde specifieke stoffen, is alleen toegestaan na voorafgaande goedkeuring van SodM. Bij het toepassen van een ZZS dient onderbouwd te worden dat er geen andere geschikte mijnbouwhulpstoffen zijn. De toepassing van mijnbouwhulpstoffen dient zo veel mogelijk beperkt te worden en mag de in de tabel 2 genoemde maxima niet overschrijden.
4. Andere soorten mijnbouwhulpstoffen dan in de tabel 2 genoemde soorten zijn niet toegestaan.

Datum

13 januari 2026

Ons kenmerk

C2366961/6247402

Soort hulpstof	Frequentie gebruik	Maximaal gebruikte hoeveelheid	Maximale concentratie
Corrosie inhibitor (toegestane stoffen vermelden)	continu	Maximale hoeveelheid, in m^3/d	16 ppm
Scaling Inhibitor (toegestane stoffen vermelden)	continu	Maximale hoeveelheid, in m^3/d	16 ppm
Biocide (THPS)	Incidenteel (indien bewezen probleem: maandelijks 24 h behandeling)	15,5 m^3 per jaar, op basis van 12 behandelingen van 24 uur	Maximale concentratie biocide in g/m^3 of ppm
Zuur (HCl, HF)	incidenteel	Maximaal volume en aantal toepassingen per jaar	Maximale concentratie zuur in g/m^3 of ppm
Mutual Solvent (Butylglycol)	Incidenteel	Maximaal volume en aantal toepassingen per jaar	Maximale concentratie mutual solvent in g/m^3 of ppm

Tabel 2

Wij verzoeken u om artikel 7 in de te verlenen Startvergunning aan te passen om te voldoen aan de Mijnbouwregeling en de regels voor ZZS.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

[Redacted signature block]

[Redacted signature block]

[Redacted signature block]

In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document digitaal ondertekend.